

06.05.2024

Asia/6

§ 271

V 15.5.2024, Valtuutettu Elina Kauppilan aloite puroluonnon kunnostamisesta

HEL 2023-014566 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Elina Kauppila ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että myös Helsingissä otetaan käyttöön purotalkkarimalli huolehtimaan Helsingin purojen kunnostamisesta.

Vantaalla ja Vantaanjoen valuma-alueella on käynnissä puro- ja jokitalkkaritoimintaa. Vantaan kaupunki on palkannut vuodesta 2016 lähtien vuosittain kesäkaudelle kaksi purotalkkaria kolmen kuukauden määräaikaiseen työsuhteeseen. Heidän tehtävänä on ollut muun muassa talkoiden järjestäminen, uoman tukosten raivaus, purovarsien siivous sekä someviestintä, neuvonta ja opastus. Purotalkkarit ovat vuosittain laatineet loppuraportin suorittamistaan tehtävistä.

Vantaanjoen vesistöalueella jokitalkkaritoiminta on ollut vuodesta 2014 lähtien osana Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen (VHVSY) toimintaa. Jokitalkkarit vastaavat Vantaanjoen kalataloudelliseen ja virkistyskäyttöön liittyvien toimenpiteiden suunnittelusta sekä toteutuksesta, kuten kalojen lisääntymisalueiden kunnostuksista, luontopolkujen kunnostuksesta, ympäristökasvatuksesta sekä roskien siivouksesta.

Vantaalla ja Vantaanjoen valuma-alueella puro- ja jokitalkkaritoiminnasta saadut hyvät kokemukset tukevat samankaltaisen toteutuksen kokeilua myös Helsingissä. Purotalkkaritoimintaa on mahdollista edistää yhdessä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen (VHVSY) kanssa. Helsinki on yhdistyksen jäsen ja yhdistyksellä on kokemusta ja näyttöä toiminnan toteutuksesta.

Kaupunkiympäristölautakunnan mukaan purotalkkaritoiminnan toimintasuunnitelman laatiminen ja toiminnan koordinointi on mahdollista toteuttaa ympäristöpalveluiden ja kunnossapitopalveluiden yhteistyönä mikäli sen toteutukseen osoitetaan tarvittava määräraha talousarviossa 2025. Toiminnan suunnitteluun ja ohjaukseen tarvitaan purokunnostuksen ja vesistöjen hoidon asiantuntemusta omaavaa henkilöresurssia kaupunkiympäristötoimialalta sekä rahoitus toteutukseen. Toiminta edellyttää noin 200 000 euron vuosittaista rahoitusta.

Purot ovat tärkeä osa monimuotoista kaupunkiluontoa ja puroympäristöt ovat tärkeitä virkistämiskohteita. Purot ovat osa kaupungin hulevesiverkostoa, jonka toimivuus tulee taata. Hulevesien mukana puroihin kulkeutuu roskia ja erilaisia haitta-aineita. Purojen vedenlaatua heikentävät myös erilaisilta työmailta peräisin olevat työmaavedet.

Kunnossapidon kannalta purot virtaavat haasteellisesti läpi erilaisten yleisten alueiden ja tonttien vuoroin avouomina vuoroin putkitettuina. Tiiviissä kaupunkirakenteessa pientenkin kunnostustöiden suunnittelu on tarpeen ja kunnostukset puroilla tulee sovittaa yhteen muun maankäytön ja erilaisten suunnittelu- ja rakentamishankkeiden kanssa.

Kaupungin yleisten alueiden kunnossapidon tilaaja-tuottajamallissa yleisten alueiden kunnossapito on joko yksityisillä urakoitsijoilla tai rakentamisliikelaitos Staralla. Urakoitsijoiden tehtäviin sisältyy muun puhtaanapidon lisäksi myös purojen puhtaanapitoa. Maastoon jätettyjen isompien jätemäärien ns. luvattomien kaatopaikkojen siivouksia tilataan erikseen puitesopimustoimittajalta.

Purojen tilan parantamiseksi on tehty toimenpiteitä kaupungin ja sidosryhmien toimesta. Tuorein kunnostushanke on Haaganpuron alajuoksun padon korvaaminen koskimaisella rakenteella. Osia purouomista on kunnostettu myös puisto- ja katurakentamishankkeiden yhteydessä. On poistettu pienempiä nousuesteitä ja korjattu rumpuja. Joitakin kunnostushankkeita on tehty yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Vapaaehtoiset ovat tehneet arvokasta työtä erityisesti uhanalaisen taimenen lisääntymis- ja elinalueiden turvaamiseksi. Yhteisöllisyys ja asukkaiden omaehtoinen osallistuminen oman ympäristönsä hoitoon on myös tärkeää ja lisää puroympäristöjen arvostusta. Kaupunki järjestää myös talkoita usein yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

06.05.2024

Asia/6

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 09.04.2024 § 201

HEL 2023-014566 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että myös Helsingissä otetaan käyttöön purotalkkarimalli huolehtimaan Helsingin purojen kunnostamisesta.

Puro- ja jokitalkkari toimintaa on käynnissä Vantaalla sekä Vantaanjoen valuma-alueella. Vantaan kaupunki on palkannut vuodesta 2016 lähtien vuosittain kesäkaudelle kaksi purotalkkaria kolmen kuukauden määräaikaiseen työsuhteeseen. Heidän tehtävänä on ollut muun muassa talkoiden järjestäminen, uoman tukosten raivaus, purovarsien siivous sekä someviestintä, neuvonta ja opastus. Purotalkkarit ovat vuosittain laatineet loppuraportin suorittamistaan tehtävistä.

Vantaanjoen vesistöalueella jokitalkkaritoimintaa on ollut 2014 lähtien osana Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen (VHVSY) toimintaa. Jokitalkkarit vastaavat Vantaanjoen kalataloudelliseen ja virkistyskäyttöön liittyvien toimenpiteiden suunnittelusta sekä toteutuksesta, kuten kalojen lisääntymisaluiden kunnostuksista, luontopolkujen kunnostuksesta, ympäristökasvatuksesta sekä roskien siivouksesta.

Purotalkkaritoiminta edistäisi myös Helsingissä purojen kunnostamista ja hoitoa, sekä niihin liittyvää asukasyhteistyötä. Vantaalla sekä Vantaanjoen valuma-alueella saadut hyvät kokemukset tukevat samankaltaisen toteutuksen kokeilua myös Helsingissä.

Helsingin purotalkkaritoimintaa voitaisiin lähteä suunnitelmallisesti edistämään yhdessä VHVSY:n kanssa. Helsinki on yhdistyksen jäsen, ja sillä on kokemusta ja näyttöä vastaavan toiminnan toteutuksesta koko Vantaanjoen valuma-alueella.

Laadittavassa purotalkkareiden toimintasuunnitelmassa esitetään tarkempi suunnitelma purotalkkareiden tehtävistä, toiminnan toteutuksesta, sen sijoittumisesta kaupungin toimialoille sekä arvio purotalkkaritoiminnan vaatimasta resursoinnista. Toimintasuunnitelman laatiminen ja toiminnan koordinointi voidaan toteuttaa yhteistyössä ympäristöpalveluiden ja kunnossapitopalveluiden kanssa, mikäli sen toteutukseen osoitetaan tarvittava määräraha talousarviossa 2025. Purotalkkaritoimintaa voidaan Helsingissä edistää, jos kaupunkiympäristöpalveluille saadaan jatkossa siihen kohdistettu vuosittainen rahoitus ja henkilöresurssi.

Purotalkkaritoimintaan tarvitaan henkilöresurssien lisäksi kuljetuskalustoa, sosiaalituloja henkilöille sekä sopimuksia jätteiden vastaanottajien kanssa. Myös näiden kustannuserien tulee sisältyä purotalkkaritoiminnan kustannuksiin ja palveluntuottajan sopimukseen.

Toiminnan suunnitteluun ja ohjaukseen tarvitaan purokunnostuksen ja vesistöjen hoidon asiantuntemusta omaavaa henkilöresurssia kaupunkiympäristötoimialalta sekä rahoitus toteutukseen. Toimintaan tarvittaisiin rahoitusta noin 200 000 euroa vuodessa.

Helsinki tunnistaa, että purot ovat tärkeä osa monimuotoista kaupunkiluontoa ja puroympäristöt ovat myös tärkeitä virkistätymiskohteita. Purot ovat myös osa kaupungin hulevesiverkostoa, jonka toimivuus tulee taata. Hulevesien mukana puroihin kulkeutuu roskia ja erilaisia haitta-aineita. Purojen vedenlaatua heikentävät myös erilaisilta työmailta peräisin olevat työmaavedet.

Kunnossapidon kannalta purot virtaavat haasteellisesti läpi hyvin erilaisten yleisten alueiden sekä tonttien vuoroin avouomina vuoroin putkittuina. Tiiviissä kaupunkirakenteessa pientenkin kunnostustöiden suunnittelu on tarpeen ja kunnostukset puroilla pitää sovittaa yhteen muun maankäytön ja erilaisten suunnittelu- ja rakentamishankkeiden kanssa.

Lautakunta piti tärkeänä, että ajantasainen luontotieto on kaikkien ympäristön tilaan vaikuttavien toimijoiden käytössä ja kehitti ympäristöpal-

06.05.2024

Asia/6

veluita ja yleiset alueet palveluita tarvittaessa kehittämään prosessejaan riittävän yhteistyön varmistamiseksi.

Helsingin yleisten alueiden kunnossapidon tilaaja-tuottajamallissa yleisten alueiden kunnossapito on joko yksityisillä urakoitsijoilla tai kaupungin sisäisellä tuottajalla rakentamisliikelaitos Staralla. Urakoitsijoiden tehtäviin sisältyy muun puhtaanapidon lisäksi myös purojen puhtaanapitoa. Maastoon jätettyjen isompien jätemäärien ns. luvattomien kaatopaikkojen siivouksia tilataan erikseen puitesopimustoimittajalta.

Purojen tilan parantamiseksi on tehty toimenpiteitä sekä kaupungin, että muiden sidosryhmien toimesta. Kaupungin teettämistä kunnostushankkeista on uusin Haaganpuron alajuoksun padon korvaaminen koskimaisella rakenteella. Osia purouomista on kunnostettu myös puisto- ja katurakentamishankkeiden yhteydessä. Kunnossapidossa on tehty pieniä korjauksia, esimerkiksi poistettu pienempiä noususteitä ja korjattu rumpuja. Joitakin erillisiä kunnostushankkeita on tehty myös muiden sidosryhmien kanssa yhteistyössä. Vapaaehtoiset ovat tehneet arvokasta työtä erityisesti uhanalaisen taimenen lisääntymis- ja elinalueiden turvaamiseksi. Yhteisöllisyys ja asukkaiden omaehtoinen osallistuminen oman ympäristönsä hoitoon on myös tärkeää ja lisää puroympäristöjen arvostusta.

Haitallisten vieraslajien poistoa tehdään yleisillä alueilla rakentamishankkeiden yhteydessä, kunnossapidon urakoitsijoiden toimesta ja vapaaehtoisvoimin. Puistokummit tekevät arvokasta työtä vieraslajien torjunnassa sekä alueiden puhtaanapidossa. Kaupunki järjestää myös talkoita usein yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Käsittely

09.04.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Katri Penttinen: Lisätään lausuntoehdotuksen kappaleen 11 jälkeen omaksi kappaleeksi: "Lautakunta pitää tärkeänä, että ajantasainen luontotieto on kaikkien ympäristön tilaan vaikuttavien toimijoiden käytössä ja kehottaa ympäristöpalveluita ja yleiset alueet palveluita tarvittaessa kehittämään prosessejaan riittävän yhteistyön varmistamiseksi."

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Katri Penttisen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

26.03.2024 Pöydälle

Esittelijä

06.05.2024

Asia/6

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Päivi Islander, projektipäällikkö: 09 310 38649
paivi.islander(a)hel.fi